

den Tro, at vi under de nuværende Samfundsforhold staa os ved i saa vid Udstrækning som muligt at lovfæste Retsregler og Beskyttelsesforanstaltninger for dem, der naturligt ere de svageste i det bestaaende Samfund. Jeg tror, at Tyendet, som den svageste Part under lovløse Tilstande, vilde komme til at lide i endnu højere Grad, end det hidtil har maattet lide, under Husbondens Udnyttelse af den individuelle Frihed. Foreløbig vilde der neppe under en Tilstand, hvor vi ingen Lovgivning havde paa dette Omraade, blive ret megen individuel Frihed for Tjenestefolkene. Jeg foretrækker derfor under de nu bestaaende Forhold en lovbestemt Frihed fremfor den saa meget udskregne Individets Frihed, vel at mærke, naar den i Praksis kun gælder den ene Part, Husbonden, og ikke Karlen eller Pigen.

Det ærede Medlem fra Holbæk (Tange) sagde, at vi maatte bort fra den gældende Undtagelseslov, og i Tyendekommissionens Betænkning tales der ogsaa skarpe Ord om Tyendeloven, idet der siges: Selvom den bliver forbedret, som her foreslaas, bliver det alligevel en Lov, der sætter Skel og skaber Formynderi og andre nedsettende Ting for den ene Part. Det udtales et Sted fra det tredje Mindretals Side, at unge Mænd og Kvinder ville ikke regnes med blandt dem, der ere Tyende og Tyendeloven underkastede. Det udvikles, at det at være Tyendeloven underkastet anses for noget fornedrende, der er noget nedsettende deri, og Konklusionen er, at man ikke skal have en Lov for dem, der ere over 18 Aar, men kun for dem, der ere under 18 Aar. Jeg synes ikke, der er megen Konsekvens deri. Er det nedsettende for et Menneske paa 18½ Aar, maa det ogsaa være nedsettende for et Menneske paa 17½ Aar. For dem, der senere vokse op og have været Tyendeloven underkastede, maa det være ligesaa nedsettende, hvis der overhovedet er noget nedsettende deri. Hvis det var rigtigt, at en god Tyendelov var en Klasselov, der medførte, at unge Mennesker ikke vilde være Tyende, saa kunde det naturligvis være rigtigt at tilstræbe andre Former, thi Lovgivning maa man have under den ene eller den anden Form. Selv om man putter disse 50 Paragraffer ind i 10 eller 20 andre Love, bliver Forholdet i Realiteten ikke anderledes, end hvis man samler dem i en Lov om dette bestemte Forhold. Saa maa det ogsaa være galt at lave en Lov, der skal gælde for Mennesker indtil det 18de Aar. Ellers ville de jo faa et Stempel paa sig for Livstid. Disse stærke Ord om, at

ingen vil være Tyende og Tyendeloven underkastet, vilde saa komme til at gælde for alle dem fra det 6te til det 18de Aar, for en Trediedel af det samtlige Tyende, ca. 75,000 Personer. Hvorfor gøre den Uret mod dem og paatrykke dem det Stempel, som man anser det for at være?

Det lyder meget rask, naar det ærede Medlem siger: Bort med denne Undtagelseslov! Men det, der gør en Lov til en Undtagelseslov, er dens Indhold og Tendens. En Tyendelov kan godt være en Lov, der netop ligestiller Tyendet med andre. Jeg erkender, at den nugældende Lov i høj Grad er en Klasselov, der skaber en Undtagelsesstilling. Jeg tror, at det vil lykkes her at skabe en Lov, der netop højner Tyendets Stilling og ophæver det Klasse-lovspræg, som vi kende saa godt fra den nugældende Lov af 1854. Naar det ærede Medlem (Tange) og hans Meningsfæller tale om Undtagelseslove, vil jeg blot minde dem om, at der er andre Undtagelsesforhold, som de ikke søge at udrydde. Hele Arbejderklassens Stilling er i høj Grad en Undtagelsesstilling, socialt og politisk. Den privilegerede Valgret, der eksisterer til Amtsraad og Landsting for et lille Mindretal, er i høj Grad en Undtagelseslov, ganske vist behagelig for dem, der ere saa heldige at have denne privilegerede Valgret, men ubehagelig for Underklassen. Jeg synes derfor, at man skulde gribe Ondet ved Roden og først rydde det væk, der efter sit Indhold maa betegnes som et Undtagelsesforhold, og som sætter et Klassepræg paa den ene eller den anden Del af Befolkningen. Det vilde være mere værdifuldt end det ærede Medlems Stilling her. Jeg foretrækker en Tyendelov, fordi de Befolkningslag, som denne Lov vedrører, ellers er i højeste Grad retsløst stillede overfor de maaske faa — det er dog ligegyldigt, om det er faa eller mange, — der ere hensynsløse nok til at udnytte den svagere Part, og ud fra den samme Betragtning have vi tilstræbt den bedst mulige Lovgivning for Industri, Handel, Haandværk og Søfart. Under Kapitalismen maa der lovgives om Arbejderforholdene for at give Underklasserne et Retsgrundlag, som de ellers vilde savne, overfor de stærkere. I høj Grad vilde Underklasserne blive pris-givne de mindre hensynsfulde, de mest begærlige, hvis man ganske savnede en Lovgivning om deres retslige Stilling og om Beskyttelsesforanstaltninger for dem, der naturligt, paa Grund af Forholdene, ere de svageste.

Det ærede Medlem fra Gudme (Ravn)